

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

6 – 5 - 2456/ 14
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 22670 датум: 10.06.2015.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006) и чланова 1. став 1, чл. 31. став 1. и 2. у вези са чланом 32. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, бр. 79/2005 и 54/2007), у поступку контроле законитости и правилности рада Државног правобранилаштва, покренутог по сопственој иницијативи, Заштитник грађана

УТВРЂУЈЕ

I Државни правобранилац није извршила законом утврђену обавезу да донесе Правилник о управи у Државном правобранилаштву чиме је на штету већег броја грађана онемогућила транспарентност, доступност и јавност рада Државног правобранилаштва.

На основу утврђеног пропуста у раду, Заштитник грађана упућује Државном правобраниоцу следећу

ПРЕПОРУКУ

I Државни правобранилац ће без одлагања донети Правилник о управи у Државном правобранилаштву којим ће се уредити однос Државног правобранилаштва према грађанима и јавности, као и начин вођења евиденција, начин расподеле предмета, руковођење предметима, поступање са архивским материјалом и друга питања од значаја за рад Државног правобранилаштва и исти, без одлагања, доставити Министру надлежном за правосуђе на сагласност.

Разлози:

Заштитник грађана је, на основу анонимне притужбе којом се исказује незадовољство непрофесионалним понашање државних службеника Државног правобранилаштва – Одељења у Зајечару, извршио увид у Закон о правобранилаштву и подзаконске акте донете на основу њега и установио да државни правобранилац није, у законом утврђеном року, донела Правилник о управи, којим би требало да се уреди однос Државног правобранилаштва према грађанима и „...јавности.“

Наведени подзаконски акт, поред уређивања односа Државног правобранилаштва према грађанима и „јавности“, требао би да уреди и начин вођења евиденција, начин расподеле предмета, руковање предметима, поступање са архивским материјалом и друга питања од значаја за рад Државног правобранилаштва.

Имајући у виду чињеницу да изостанак предвиђене регулативе може да има утицаја на благовремено и ефикасно остваривање права већег броја грађана пред Државним правобранилаштом, Заштитник грађана је одлучио, сходно чл. 32. Закона о Заштитнику грађана, да према Државном правобранилаштву покрене поступак контроле рада по сопственој иницијативи.

Актом Заштитника грађана 6-5-2456/14 од 28.01.2015. године, од Државног правобранилаштва затражено је изјашњење о разлозима непоступања по законом утврђеној обавези.

Државни правобранилац је актом бр. Јп - 239/15 од 2. 02. 2015. године, образложио своје непоступање по наведеној законом утврђеној обавези тиме што још увек нису постављени заменици државног правобраниоца и није донет акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, те да се доношење Правилника о управи - планира тек након окончања наведених радњи.

* * *

Уставом Републике Србије утврђена је везаност органа власти законом. У вршењу својих функција сви органи власти у Републици Србији везани су не само Уставом, већ и законима што неспорно произилази из начелне Уставне одредбе **члана 3. став 2. Устава РС**, према којој се владавина права остварује „повиновањем власти Уставу и закону“.

Законом о правобранилаштву ("Сл. гласник РС", бр. 55/2014) прописано је да послове правобранилаштва за заштиту имовинских права и интереса Републике Србије обавља Државно правобранилаштво (чл. 2. ст. 2); Управом у Државном правобранилаштву руководи Државни правобранилац. Вршећи послове управе Државни правобранилац уређује организацију и рад Државног правобранилаштва, одлучује о правима по основу рада заменика државних правобранилаца и о радним односима државних службеника и намештеника у Државном правобранилаштву, отклања неправилности и одуговлачења у раду и врши друге послове на које је овлашћен законом или другим прописом (члан 31.). Државни правобранилац донеће Правилник о управи у Државном правобранилаштву у року од 60 дана од дана постављења (59. став 2). Правилником о управи у Државном правобранилаштву уређују се: **однос Државног правобранилаштва према грађанима и јавности**, начин вођења евиденција, начин расподеле предмета, руковање предметима, поступање са архивским материјалом и друга питања од значаја за рад Државног правобранилаштва. Правилник о управи у Државном правобранилаштву доноси државни правобранилац уз сагласност министра надлежног за правосуђе (чл. 32.).

Законом о државној управи ("Сл. гласник РС", бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010 и 99/2014) прописано је да су органи државне управе дужни да на примерен начин, пре свега у просторијама у којима раде са странкама, обавештавају странке о њиховим правима, обавезама и начину остваривања права и обавеза, своме делокругу, о органу државне управе који надзире њихов рад и начину контакта с њиме и о другим подацима битним за јавност рада и односе са странкама; Органи државне управе дужни су да пружају информације преко телефона и других средстава везе којима су технички опремљени (чл. 79.); Органи државне управе дужни су да свима омогуће прикладан начин за подношење притужби на свој рад и на неправилан однос запослених. На поднету притужбу орган државне управе дужан је да одговори у року од 15 дана од дана пријема притужбе, ако подносилац притужбе захтева одговор. Орган државне управе дужан је да најмање једном у 30 дана разматра питања обухваћена притужбама (чл. 81).

* * *

Државни правобранилац је имала законску обавезу да у року од 60 дана од дана постављења на положај државног правобраниоца донесе Правилник о управи у Државном правобранилаштву. Како је Сњежана Продановић на положај државног правобраниоца постављена 5. септембра 2014. године, те како у року од 60 дана од дана постављења није донет Правилника о управи у том органу, Заштитник грађана констатује да је државни правобранилац начинила пропуст у раду јер није испунила законом утврђену обавезу доношења Правилника о управи којим би се уредило остваривање односа Државног правобранилаштва према грађанима и јавности.

Заштитник грађана није прихватио образложење државног правобраниоца по коме Правилник о управи треба да буде донет након доношења акта о организацији и систематизацији радних места и након постављења заменика у Државном правобранилаштву. Став државног правобраниоца је неприхватљив из разлога што доношење Правилника о управи, са становишта законске регулативе, ни на који начин није условљено нити временски везано за постављање заменика државног правобраниоца и доношење акта о организацији и систематизацији радних места. Подсећамо да је законском одредбом рок за доношење Правилника о управи једино условљен и временски везан за постављење државног правобраниоца, те у том смислу државни правобранилац није поступила у складу са чл. 59. став 2. Закона о правобранилаштву.

Такође, Заштитник грађана је приликом заузимања става да је у конкретном случају неопходно реаговати упућивањем препоруке нарочито имао у виду, са аспекта остваривања права и интереса грађана, како сам значај односа који треба да буде регулисан предметним законским актом, тако и чињеницу да је Законом о правобранилаштву прописан посебан рок од 60 дана за доношење овог подзаконског акта, како би у што краћем временском периоду била омогућена пуна примена самог закона и његово спровођење у пракси у пуном обиму.

Полазећи од тога да правобранилаштво, као орган који између осталог, фактички има све атрибуте органа државне управе, Заштитник грађана сматра да је правобранилаштво и до сада морало да у свом раду поштује одредбе Закона о државној управи којима је регулисан однос са грађанима, као и прокламоване принципе добре управе који подразумевају да **сваки надлежни органа мора поступати искључиво по закону, да стручно и ефикасно одговара на захтеве грађана, да буде окренут потребама грађана и њиховом испуњавању, отворен и лако доступан грађанима према којима поступа са уважавањем и пажњом, као и да им не наноси штету већ да омогућава остваривање и заштиту њихових права у највећој могућој мери, чувајући истовремено и јавни интерес.**

Чланом 32. став 2. Закона о правобранилаштву по први пут је изричито утврђена обавеза да се однос Државног правобраниоца према грађанима и јавности уреди подзаконским актом. Према схватању Заштитника грађана, сврха прописивања обавезе да се донесе наведени правилника и јесте да се отклоне било какве дилеме у погледу обавезе државног правобранилаштва да је у односу са грађанима и њиховим захтевима дужан да, као и други органи државне управе, следи успостављене принципе добре управе. Штавише, доношење поменутог правилника треба да представља не само извршавање обавезе прописане Законом о правобранилаштву, већ и обавезе да се, имајући у виду специфичности сваког органа, свима омогући прикладан начин за подношење притужби на свој рад и на неправилан однос запослених.

Стога би наведени подзаконски акт требао у знатној мери да унапреди рад овог органа и то тако што ће рад правобранилаштва подићи на виши ниво транспарентности и учинити га, кроз омогућавање несметаног обраћања грађанима, доступним.

Имајући у виду констатовани пропуст, неопходно је да државни правобранилац без одлагања донесе Правилник о управи у Државном правобранилаштву којим ће се уредити однос Државног правобранилаштва према грађанима и јавности, као и начин вођења евиденција, начин расподеле предмета, руковођење предметима, поступање са архивским материјалом и друга питања од значаја за рад Државног правобранилаштва и исти доставити Министру надлежном за правосуђе на сагласност.

Препоруку упућену државном правобраниоцу, Заштитник грађана доставља и Министарству правде ради информисања, с обзиром да је чл. 32. став 2. Закона о правобранилаштву, прописано да Правилник о управи у Државном правобранилаштву доноси државни правобранилац уз сагласност министарства надлежног за правосуђе.

Државни правобранилац ће о поступању по препоруци обавестити Заштитника грађана, у року од 60 дана од дана пријема препоруке, уз достављање доказа на основу кога се са сигурношћу може утврдити да је по препоруци поступиено.

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Роберт Сепи

Доставити и:

Министарству правде, ради информисања